

5. Скаленко А. К. Глобальные резервы роста / Системно-информационное измерение экономических реформ в Украине : монография / Пер. с укр./ Науч. ред. и предисл. чл.-корр. НАНУ О.Г. Белоруса. К. : Информационно-издательский центр «Интеллект», 2002. 428 с.

6. Шумпетер Й.А. Теория экономического развития. М.:Директмедиа Паблшинг, 2008. 455 с.

7. Стратегический план Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан на 2017-2021 годы от «29» декабря 2016 года.

ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Обозна М.Д.

*Науковий керівник: Деділова Т.В., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Управління витратами на підприємстві передбачає виконання всіх функцій, притаманних управлінню будь-яким об'єктом, тобто розробку (прийняття) і реалізацію рішень, а також контроль за їх виконанням. Функції управління витратами реалізуються через елементи управлінського циклу: прогнозування і планування, організування, координацію і регулювання, активізацію і стимулювання виконання, облік та аналіз. Такий розподіл функцій управління дещо відрізняється від класичного американського (планування, організація, мотивація, контроль) та західноукраїнського підходів (планування, організування, мотивування, контролювання, регулювання), однак непогано підходить для опису управління витратами підприємства.

Виконання функцій управління в повному обсязі по всіх елементах складає цикл впливу керуючої підсистеми (суб'єкт управління) на керовану підсистему (об'єкт управління). Суб'єктами управління витратами виступають керівники і спеціалісти підприємств і виробничих підрозділів (виробництв, цехів, відділів, дільниць тощо). Окремі функції і елементи управління витратами виконуються працівниками підприємства безпосередньо або при їх активній участі. Об'єктами управління є витрати на розробку, виробництво, реалізацію, експлуатацію (використання) та утилізацію продукції (робіт, послуг).

Управління витратами не є самоціллю, але воно є необхідним для досягнення підприємством оптимального економічного результату, підвищення ефективності роботи. Функції управління витратами є первинними по відношенню до виробництва, тобто для досягнення певного виробничого, економічного, технічного чи іншого результату спочатку потрібно здійснити витрати. Тому ціль управління витратами полягає у досягненні намічених результатів діяльності підприємства найекономічнішим способом.

Прогнозування і планування витрат поділяють на перспективне (на стадії довгострокового планування) і поточне (на стадії короткострокового планування). Завданням довгострокового планування є підготовка інформації про очікувані витрати при освоєнні нових ринків збуту, організації розробки і

випуску нової продукції (робіт, послуг), збільшенні потужності підприємства. Поточні плани конкретизують реалізацію довгострокових цілей підприємства.

Організація встановлює, яким чином на підприємстві управляють витратами, тобто хто це робить, в які терміни, з використанням якої інформації і документів, якими способами. Визначаються місця виникнення витрат, центри витрат і центри відповідальності за їх дотримання. Розробляється ієрархічна система лінійних і функціональних зв'язків керівників і спеціалістів, які приймають участь в управлінні витратами, яка повинна бути сумісна з організаційно-виробничою структурою підприємства.

Координація і регулювання витрат передбачають порівняння фактичних витрат з запланованими, виявлення відхилень і прийняття оперативних заходів з їх усунення. Якщо виявляється, що змінилися умови виконання плану, то витрати, заплановані на його виконання, коректуються. Своєчасна координація і регулювання витрат дозволяють підприємству уникнути серйозного зриву у виконанні запланованого економічного результату діяльності.

Активізація і стимулювання передбачають знаходження таких способів впливу на учасників виробництва, які спонукали б дотримуватися встановлених планом витрат і знаходити можливості їх зниження. Такі дії можуть мотивуватися як матеріальними, так і моральними стимулами. Не можна стимули за дотримання і економію витрат замінити покараннями за перевитрати.

Облік як елемент управління витратами потрібен для підготовки інформації в цілях прийняття правильних господарських рішень. Наприклад, при оцінці вартості матеріальних виробничих запасів понесені витрати встановлюють шляхом виробничого обліку, а інформацію про фактичні результати діяльності підприємства і всі його витрати на виробництво надає бухгалтерський облік.

Аналіз витрат є складовим елементом функції контролю, який дозволяє оцінити ефективність використання всіх ресурсів підприємства, виявити резерви зниження витрат на виробництві, зібрати інформацію для підготовки планів та прийняття раціональних управлінських рішень в галузі витрат.

Функція контролю (моніторингу) в системі управління витратами забезпечує зворотній зв'язок, порівняння запланованих і фактичних витрат. Ефективність контролю обумовлюється корегуючими управлінськими діями, направленими на приведення фактичних витрат у відповідність з запланованими або на уточнення планів, якщо вони виявилися нереальними у нових умовах [1].

Таким чином, управління витратами – це динамічний процес, який включає управлінські дії, ціллю яких є досягнення високого економічного результату діяльності підприємства.

Література:

1. Економіка підприємства: Підручник / [за заг. ред. С. Ф.Покропивного]. [2-ге видання, перероб. та доп.]. Київ: КНЕУ, 2001. 528 с.